

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

10. Előadás

A biztosítás nemzetközi jogi környezete

Kovács Norbert
SZE, Gazdálkodástudományi
Tanszék

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Az Európai Közösség jogi háttere

- EGK - Római Szerződés
- Gazdasági célok – Integráció, Közös piac – áruk, személyek, szolgáltatások és a tőke szabad áramlása
- A célok megvalósításának két alaptevékenysége
 - A szabad „áramlást” gátló szabályok lebontása
 - Harmonizáció
- 1970-es évek – a hangsúlyosabb funkció az irányelvekben a harmonizáció
- 1985: Fehér Könyv – új stratégia: egységesítendő szabályok körének szűkítése, s az egységesített szabályokat tartalmazó tagállami szabályok kölcsönös elismerése
- 1992-re készen áll az egységes belső piac működését lehetővé tevő feltételrendszer.

Az egyes EK tagállamok biztosításra vonatkozó szabályai I.

- Biztosítási tevékenység „közös piaca”
 - Korlátozás nélküli letelepedés másik tagállamban (önálló vállalkozás, fiók, ügynökség)
 - Szabad szolgáltatásnyújtás a letelepedési helytől különböző tagállamban
 - Tevékenység kapcsán szükségessé vált átutalások (kárkifizetések, biztosítási díjak, tartalékok) tagállamok közötti teljesítése
-

Az egyes EK tagállamok biztosításra vonatkozó szabályai II.

- Egységesítendő piacok közös jellemzői
 - Biztosítási tevékenység széles körű szabályozottsága
 - Speciális szabályok alkalmazása külföldi biztosítókra – tevékenység helye szerinti letelepedés székhellyel rendelkező vállalkozás formájában, illetve pénzügyi garanciák nyújtása, piacvédelem
 - A biztosítás *közjogi* (biztosítási tevékenység állami felügyeletére vonatkozó), valamint *magánjogi* (biztosítási szerződésre vonatkozó) szabályaiban jelentős tagállamok közötti eltérés
 - Eltérő felügyeleti filozófia:
 - Biztosító pénzügyi stabilitásának megőrzésére
 - Pénzügyi stabilitás mellett a kereskedelmi tevékenység ellenőrzése is fontos!
 - Összességében **jelentős korlátok** érvényesültek, melyeket le kívántak bontani!
-

Az EK biztosítási tárgyú szabályai -I.

- **Irányelvek formájában – melyek csoportjai:**
 1. *Viszontbiztosítási tevékenységre vonatkozó*
 2. *Közvetlen biztosítási tevékenységre vonatkozó*
 3. *Gépjármű-biztosításokra vonatkozó*
 4. *Biztosításközvetítők tevékenységére vonatkozó*
 5. *Közvetlen biztosítási tevékenységhez kapcsolódó egyéb közösségi szabályok*
-

1) Viszontbiztosítási tevékenységre vonatkozó irányelvek csoportja

- első lépés 1964: 64/225/EGK irányelv –letelepedés és szolgáltatásnyújtás szabadsága
- A korai eredmény oka, hogy e terület természeténél fogva nemzetközi jellegű, illetve csekély számú harmonizálandó szabály

2) Közvetlen biztosítási tevékenységre vonatkozó irányelvek csoportja.

- Biztosítási szerződések joga – fontos kérdés a határon átnyúló szolgáltatások nyújtásának szabadsága kapcsán
 - **Első lépés** a szerződésekre irányadó jog választásának szabadsága
 - **Második** a fogyasztóvédelmi szempontból legérzékenyebb szabályok harmonizációja – tervezet maradt!
 - Biztosítási szerződésekre vonatkozó **kollíziós jogi szabályok** kidolgozása – főszabály: ha a biztosított lakóhelye, vagy székhelye és a kockázatviselés helye ugyanabban a tagállamban található, ezen állam joga lesz irányadó a szerződésre nézve, kivéve, ha e tagállam joga a felek számára szabad jogválasztást enged, s a felek e jogukkal élve másik tagállam jogát választják! – A szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlását ez tette lehetővé!
 - E főszabályt az irányelvek részletes, a nemzetközi magánjog modern fejlődési tendenciáit fegyelembe vevő szerződésekkel egészítik ki.
-

Első generáció: A letelepedés szabadsága

- Nem-életbiztosítás:
 - **73/240/EGK számú irányelv** – a letelepedés szabadsága előtti korlátok lebontása,
 - **73/239/EGK (az Első Nem-életbiztosítási Irányelv)** – a későbbiek alapjául szolgál. A letelepedés szabadságának megvalósítása és a biztosítási tevékenység folytatásával kapcsolatos szabályok harmonizálása- lényeges elemek egységesítése! *Három fő kérdéskör:* a biztosítási tevékenység engedélyezésének, s az engedélyek visszavonásának eseteit, a felügyeleti tevékenység főbb kérdéseit, valamint a felügyeleti hatáskörök társaságok tevékenysége által érintett tagállamok közötti felosztását és a felügyeletek együttműködését
 - **Kiegészítő irányelvek** – 76/580/EGK, 84/641/EGK
-

Első generáció: A letelepedés szabadsága

- Az első Életbiztosítási Irányelv (79/267/EGK)
 - Hatálya alá az előző irányelv alá nem tartozó ágazatok tartoznak
 - Eltérések: az engedélyezés, a szavatolótőke-követelmény, szabályozza a kompozit társaságok tevékenységét

Második generáció: A szolgáltatásnyújtás szabadságának megteremtése

- Sokkal nehezebb volt az egységesítés, mint a letelepedés szabadsága kapcsán
- Az Irányelvek második generációja hozza meg a szabályokat

Második generáció: a szolgáltatásnyújtás szabadságának részleges megteremtése – I.

- 88/357/EGK – A Második Nem-Életbiztosítási Irányelv
 - A nem-életbiztosítás körbe tartozó kockázatok felosztása nagy – és tömegkockázatokra
 - A nagykockázatoknál a határon átnyúló szolgáltatás jogi kereteinek kidolgozása
 - Nagykockázatok:
 - Meghatározott ágazatokba (tengeri, légi, vasúti és szállítmány) tartozó kockázatok
 - Meghatározott kockázatok (hitel és kezesség), ha azokra szakmai, vagy kereskedelmi céllal kötnek biztosítást
 - Meghatározott kockázatok (tűz és egyéb vagyonbiztosítás, Általános felelősségbiztosítás és vegyes pénzügyi veszteségek), ha azokra „nagy” biztosított köt biztosítást
 - Esetükben a szolgáltatás nyújtásának szabadsága megvalósul – nem kell engedélyt kérni a felügyelelettől, csupán tájékoztatni.
 - Tömegkockázatok:
 - a szolgáltatás nyújtása felügyeleti engedélyhez kötött.
-

Második generáció: a szolgáltatásnyújtás szabadságának részleges megteremtése – II.

- 90/619/EGK – A Második Életbiztosítási Irányelv
- Magánszemélyek védelmi igénye szerint szelektál –
 - Azok részére nyújtható (éb) szolgáltatás letelepedés és engedély nélkül, akik maguk kezdeményezik a biztosítási szerződés megkötését más tagállamban letelepedett biztosítóval.
 - Minden más esetben a tömegkockázatokra irányadó szabályok szerint

Harmadik generáció:

- 92/49/EGK – A Harmadik Nem-életbiztosítási Irányelv
 - Tevékenységi engedély kiadására kizárólag a biztosító székhelye szerinti felügyeleti hatóság jogosult
 - Ez alapján a biztosító bármely tagállamban jogosult letelepedni és szolgáltatást nyújtani
 - A pénzügyi követelményeknek való megfelelés a székhely szerinti tagállam felügyeletének a jogkörébe tartozik
 - A teljes felügyeleti hatáskör a székhely szerinti tagállam felügyelete kezében
 - Az irányelv szélesíti a felügyeletek közötti információcsere és együttműködés rendszerét – a társaság számára szigorúbb adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő
-

Harmadik generáció:

- 92/96/EGK – A Harmadik Életbiztosítási Irányelv
 - Szabályai lényegében – az üzletági sajátosságok figyelembe vételével – megegyeznek a Nem-életbiztosítási irányelv szabályaival

3) Gépjármű-biztosításokra vonatkozó irányelvek

- 72/166/EGK - zöld kártya birtoklásának határon való ellenőrzését kívánta megszüntetni
 - Minden tagállam köteles a területén regisztrált gépjárművekre nézve felelősségbiztosítás megkötését kötelezővé tenni
 - A kötelező fedezetnek a Közösség egész területére ki kell terjednie
 - Hiányosság: a kötelező fedezet tartalmát nem egységesítette!
- 84/5/EGK – fő célja a kötelező fedezet tartalmának egységesítése
- További egységesítési és értelmezési feladatot látott el a 90/232/EGK
 - A fedezet kiterjesztése az utasokra, kivéve a lopott gépjármű azon utasait, akinek erről tudomása volt

4) Biztosításközvetítők tevékenységére vonatkozó irányelvek

- Jelentős eltérések voltak megfigyelhetők a tagállamok között
- A letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának megteremtéséhez vezető út első lépése a 77/92/EGK irányelv:
 - Három kategóriába sorolja a biztosításközvetítőket a függetlenségük fokához mérten
 - A biztosításközvetítői szakmai gyakorlat elfogadását egységesítette
 - A letelepedés tekintetében enyhítette a korábbi korlátozásokat

5) Közvetlen biztosítási tevékenységhez kapcsolódó egyéb közösségi szabályok

- Biztosítók számviteli rendjét szabályozó irányelv
 - Biztosítók vég- és felszámolását speciális szabályait tartalmazó irányelv tervezete
 - Nyugdíjalapokról tervezett irányelv
 - Közösség versenyjogi szabályai
-

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Köszönöm a figyelmet!

kovacsn@sze.hu
